

DOI 10.31651/2524-2660-2019-2-73-79
ORCID 0000-0001-6263-4744

ВІНТЮК Юрій Володимирович,

кандидат психологічних наук, доцент кафедри теоретичної та практичної психології,
Національний університет «Львівська політехніка»,
e-mail: yurvin@ukr.net

УДК 378.091.12.011.3-051:159.9]:005.336.5

ПРОЕКТУВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ З ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Досліджуються особливості проектування змісту освітньо-професійної програми з підготовки майбутніх психологів на засадах компетентнісного підходу. Здійснений огляд наукових публікацій за темою дослідження; встановлені особливості проектування змісту освітньо-професійних програм із підготовки майбутніх фахівців. З'ясовані головні засади проектування змісту освітньо-професійних програм із підготовки фахівців на основі компетентнісного підходу. Розглянуті закономірності проектування змісту освітньо-професійної програми із підготовки майбутніх психологів у ВНЗ в сучасних умовах. Зроблені висновки з проведеної роботи і намічені перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

Ключові слова: підготовка майбутніх фахових психологів; освітньо-професійна програма підготовки фахівців; компетентнісний підхід, проектування змісту освітньо-професійної програми, зміст підготовки практичних психологів.

Постановка проблеми. Завдання, що постають перед вітчизняною системою освіти, з огляду на необхідність її реформування, передбачають переорієнтацію на наявний світовий досвід, впровадження найефективніших здобутків. Це зумовлює необхідність залучення системи освіти, вищої зокрема, до процесів інтеграції та глобалізації, які відбуваються у світі та вже охопили на сьогодні всі сфери діяльності. З огляду на це одним із важливих завдань є приведення змісту освітньо-професійних програм із підготовки фахівців, майбутніх психологів у тому числі, до рівня сучасних світових вимог. Це диктує необхідність з'ясування впливу процесів у світі на нашу систему освіти, зокрема, зміст підготовки майбутніх психологів у вітчизняних ВНЗ, що підтверджує актуальність даного дослідження.

Мета роботи: розглянути особливості проектування змісту освітньо-професійної програми з підготовки майбутніх психологів на засадах компетентнісного підходу.

Завдання дослідження:

– здійснити огляд наукових публікацій за темою дослідження; встановити особливості проектування змісту

освітньо-професійних програм із підготовки майбутніх фахівців;

– з'ясувати головні засади проектування змісту освітньо-професійних програм із підготовки фахівців на основі компетентнісного підходу;

– розглянути закономірності проектування змісту освітньо-професійної програми із підготовки майбутніх психологів у ВНЗ в сучасних умовах;

– зробити висновки з проведеної роботи і намітити перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

Попередній розгляд даної теми було зроблено раніше [1], дана робота є продовженням дослідження в цьому напрямку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як вітчизняні, так і зарубіжні науковці приділили чимало уваги питанням формуванню змісту освіти, зокрема, проектуванню освітньо-професійних програм із підготовки майбутніх фахівців на засадах компетентнісного підходу. З огляду на необхідність вирішення поставлених завдань, варто відзначити публікації: М. Дебича [2], І.І. Драча [3], Г.В. Єльнікової [4], В.В. Зінченка [5], А.В. Кондрашової [6], Т.Г. Крупій [7], О.М. Лозової [8], І. Лунта [9], В. Луначка [10], О.В. Матвієнко й О.М. Затворнюк [11], І.М. Матійків [12], О.М. Митки [13], В.Д. Онищенко [14], О.О. Павленка [15], В.Г. Панка [16; 17], Н.С. Побірченко [18], В.О. Радкевича [19], Ю.М. Рашкевича [20], Н. Скотної [21] а також деякі власні публікації [22–24]. Зокрема, авторами розглядаються сутність процесів у сучасному глобалізованому світі та їхній вплив на систему освіти; сучасні тенденції у вищій освіті, нова парадигма освіти з позицій болонського процесу; сутність компетентнісного підходу в освіті, вищій зокрема; як і необхідність зміни підходів до формування змісту освіти; особливості проектування змісту освітньо-професійних програм підготовки фахівців у ВНЗ в сучасних умовах та ін.

Щодо впливу процесів у суспільстві на зміст підготовки фахівців у системі освіти, в результаті попереднього дослідження було з'ясовано наступне. Процес вдосконалення змісту освіти є еволюційним, ґрунтується на врахуванні позитивного досвіду навчальних закладів, і водночас передбачає суттєві зміни, зумовлені сучасними тенденціями розвитку суспільства. Нові підходи передбачають якісне оновлення змісту відповідно до пріоритетних цілей освіти, сформульованих фахівцями у даній галузі. Такі підходи передбачають цілісний розвиток особистості через забезпечення зростання її фізичного, розумового, морального, емоційного, соціального потенціалу; а також підготовку тих, хто навчається, до праці, активної ролі в економічному та громадському житті, успішної діяльності в умовах швидких змін технологій та запитів сучасного глобалізованого суспільства; як і розвиток навичок наукового мислення, критичного осягнення дійсності та здатності вирішення проблем, що виникають.

Відзначено також поширення та впровадження сучасних підходів до формування змісту підготовки фахівців. Зокрема, встановлено, що зміст освіти визначається освітньо-професійними програмами, в яких відображено змістово-реалізаційні аспекти освітньо-кваліфікаційних характеристик; з'ясовано вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки фахівців відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня певної спеціальності, а також визначено нормативний зміст навчання. Ці підходи використовуються при розробці та коригуванні чинних навчальних планів і програм навчальних дисциплін, розробці засобів оцінювання рівня професійної підготовки майбутніх фахівців, визначенні змісту навчання як бази для опанування відповідними спеціальностями.

Крім цього, встановлено, що на формування змісту підготовки спеціалістів у ВНЗ впливають зміни структурно-логічних схем навчання фахівців – організаційні алгоритми реалізації освітньо-професійних програм, навчальних планів і навчальних програм дисциплін, в основу яких закладаються принципи випереджаючого навчання, послідовності, наступності, неперервності тощо. Зміст підготовки фахівців також полягає у науково обґрунтованій

системі дидактично та методично сформованого навчального матеріалу; впровадженні обов'язкових і вибіркового дисциплін, спеціалізації та ін. Проте при продовженні дослідження були поставлені нові завдання, що змушує продовжити огляд публікацій за обраною темою.

Розглядаючи проблеми, що постають при підготовці майбутніх фахових психологів у сучасних умовах, можна констатувати, що при спробі систематизувати підходи до змісту та методів їхньої професійної підготовки, можна виокремити три основні напрямки: перший – розвиток і формування професійних знань, вмінь і навичок; другий – формування необхідної мотивації, професійної позиції та спрямованості, відповідного ставлення до професійної діяльності й умов її здійснення; третій – формування особистісних рис та якостей, котрі забезпечують успішність професійної діяльності; тобто компетенцій, що інтегруються у таку якість, як професійна компетентність.

У процесі впровадження компетентнісний підхід висуває певні вимоги до модернізації змісту вищої освіти. Чим саме вони зумовлені? Г.В. Єльнікова, розглядаючи проблему впровадження компетентнісного підходу у навчальний процес ВНЗ, відзначає, що в процесі підготовки фахівця у нього повинні бути сформовані: ключові, загально-фахові та спеціально-фахові компетентності [25]. Для формування кожної з них необхідно задіяти відповідний комплекс заходів, спрямованих на їхній розвиток, відповідно, потрібно скласти освітньо-професійну програму, що включає відповідний перелік навчальних дисциплін, розробити робочий навчальний план кожної дисципліни, а також тематику та структуру навчальних занять, завдання для самостійної й індивідуальної роботи, завдання для заліків і екзаменів тощо.

Т.Г. Крупій, розглядаючи проблему проектування змісту освітньо-професійної програми з підготовки майбутніх психологів на засадах компетентнісного підходу, відзначає, що осучаснення освітньо-професійних програм як процес необхідного оновлення змісту фахової підготовки має відбуватися не шляхом простого копіювання зарубіжних освітніх програм, а завдяки адаптації досвіду інших країн до кращих традицій

вітчизняної вищої освіти [26, с. 102]. Саме таким чином відбувається поєднання передового світового досвіду з найкращими здобутками вітчизняної психолого-педагогічної науки, у більшості ВНЗ нашої держави.

О.М. Лозова, як результат проведеної роботи, представила досвід стратегічної розробки і тактичної реалізації вимог Європейського стандарту Euro Psy та Проекту «Гармонізація освітніх структур у Європі» в освітніх програмах підготовки практичних психологів в Україні [27]. Результатом здійсненої науково-методичної діяльності стали профілі освітніх програм підготовки студентів за спеціальністю «Практична психологія» освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра і магістра. Створення програм переслідувало дві магістральні мети: 1. Інкorporація Європейського стандарту вищої психологічної освіти до освітнього простору України. 2. Забезпечення студентів знаннями, розумінням і вміннями у сфері практичної психології; розвиток компетентностей, необхідних для здійснення подальшої самостійної роботи в різних прикладних галузях психології та продовження освіти за програмами вищих рівнів.

На основі здійсненого аналізу праць вчених, О.В. Матвієнко і О.М. Затворнюк визначили наступні складові змісту професійної підготовки майбутніх психологів: психолого-педагогічна підготовка; взаємозв'язок теоретичної підготовки та психологічної практики; спільна діяльність професорсько-викладацького складу зі студентами; професійно корисні види діяльності. Вони констатують, що зміст професійної підготовки психолога визначається програмою ВНЗ, яка розробляється відповідно до Державних стандартів освіти за даною спеціальністю. Підготовка психологів включає вивчення значної кількості навчальних предметів: дисципліни фундаментальної психології, методологію та методи психологічного дослідження, дисципліни прикладної та практичної психології, педагогічні дисципліни [28, с. 219]. Саме такий підхід реалізується у більшості вітчизняних ВНЗ, зокрема, в Національному університеті «Львівська політехніка».

Розглядаючи окремі аспекти змісту професійної підготовки практичних психологів, В. Г. Панок відзначає, що вона має бути трирівневою. На його думку, загальногуманітарну та загальнотеоретичну підготовку (перший рівень) найкраще здійснювати традиційними лекційно-семінарськими формами і ме-

тодами; причому структура та зміст навчальних дисциплін також перебувають у форматі традиційності. Другий рівень – вивчення теоретичних і методичних засад, конкретного напрямку практичної психології – педагогічної, політичної, інженерної, авіаційної, юридичної, управлінської, педагогічної й ін. На цьому рівні має відбуватися докладання загальнопсихологічних знань до діяльності людини у певній сфері, до їх синтезу довкола конкретних проблем, що існують у даній царині суспільного практикування. У цьому процесі, на думку автора, формується психологічний світогляд, який передбачає практичні заняття та проходження практики, вивчення структури обраного напрямку, спеціалізацій, що існують у його межах. Зокрема, семінар повною мірою забезпечує збагачення психологічного світогляду майбутніх фахівців, синтезує розрізнені знання наукової психології в єдину систему уявлень, образів, моделей і концепцій, а виробнича практика, написання аналітичних звітів тощо уможлиблює такий синтез через здійснення реальної професійної діяльності. Третій рівень – форми психологічного практикування (ординатура, стажування), тобто час оволодіння основними технологіями в межах обраної спеціалізації. Основною формою навчання тут є освітня робота аналітично-практичного спрямування (семінари, вивчення досвіду роботи, тренінги, обмін досвідом), а також навчання і психологічна практика [29, с. 137–138]. Крім цього, вчений відзначає, що кожен із рівнів підготовки практичного психолога має відрізнятися від інших специфічним способом організації та подання знань, а також освітньою технологією в цілому.

Оскільки основні питання, винесені на розгляд, з'ясовано, огляд наукових публікацій за темою статті можна завершити; знайдені відомості використані при організації та проведенні власного дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження полягало у підсумуванні, аналізі та узагальненні досвіду проектування змісту освітньо-професійної програми з підготовки майбутніх психологів на засадах компетентнісного підходу, для студентів спеціальності «Психологія», які навчаються у Національному університеті «Львівська політехніка». Як відомо, під змістом підготовки фахівців у ВНЗ розуміють її конкретне наповнення, перелік заходів, що здійснюються тими, хто реалізує освітній процес: викладачами,

адміністрацією закладів і посадовцями системи освіти, різних рангів – з метою досягнути бажаних змін у стані об'єкта впливу (студентів – майбутніх фахівців). З'ясовано, що заходи, які призводять до змін змісту освіти, здійснюються на різних рівнях: на державному рівні; на рівні навчальних закладів; а також на рівні здійснення навчального процесу.

Далі послідовно розглянемо можливості вдосконалення процесу підготовки майбутніх фахових психологів шляхом проектування змісту освітньо-професійної програми на засадах компетентнісного підходу, які були використані в процесі проектування. Зокрема, з огляду на необхідність вирішення завдань, що стоять перед вітчизняною системою освіти, для цього зроблено наступне. Передусім, відбувається постійне запозичення та впровадження прогресивного світового досвіду викладання, спрямованого на інтенсифікацію процесу підготовки фахівців. Відповідно до цього змінені навчальні програми, які орієнтовані на світовий досвід, як розвитку наукової психології, так і її викладання; постійно відбувається розширення теоретичних і методологічних підходів; впроваджені нові методичні підходи до організації навчального процесу; змінений обсяг годин на викладання різних предметів; впроваджені нові навчальні дисципліни; здійснена переорієнтація навчальних програм на збільшення практичної складової підготовки майбутніх фахівців та ін.

З врахуванням цих змін відкореговано співвідношення годин для аудиторної та самостійної роботи при вивченні навчальних курсів; впроваджені нормативні та вибіркові навчальні дисципліни; впроваджена спеціалізація фахівців, для реалізації цього процесу обрано найнеобхідніші в наш час на ринку праці спеціальності; відбувається впровадження нетрадиційного проведення лекцій (лекція-диспут, лекція-есе, проблемна лекція, консультативна лекція; використання мультимедійних проекторів для подачі візуального матеріалу і т. ін.); здійснюється впровадження нових підручників, передусім, із запозиченням зарубіжного досвіду їх наповнення й укладання; впроваджені нові форми проведення практичних занять (робота з термінологією; складання студентами робочих програм; проведення конференцій; "круглих столів"; ділових ігор, тренінгів різного спрямування й ін.); впровадження нових форм організації самостійної роботи студентів (зокрема,

написання есе, виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру й ін.); впровадження нових форм контролю знань (як от, тестів для оцінки рівня засвоєння навчального матеріалу, зокрема, комп'ютерних) тощо.

Відповідно до здійснених змін, що були реалізовані на різних рівнях, зкоректовано зміст підготовки фахівців різних спеціальностей, майбутніх фахових психологів зокрема. Для цього було відкореговано освітньо-професійну програму їхньої підготовки, яка була спроектована відповідно до сучасних тенденцій у вищій освіті, вимог Болонського процесу, наявного досвіду та необхідності впровадження компетентнісного підходу передусім.

Так, студенти, що навчаються за спеціальністю «Психологія» у Національному університеті «Львівська політехніка», вивчають низку дисциплін фундаментальної психології, зокрема: «Вступ до спеціальності», «Загальна психологія», «Основи анатомії і фізіології центральної нервової системи», «Історія психології», «Психологія особистості», «Вікова психологія», «Соціальна психологія», «Психологія розвитку», «Педагогічна психологія» та ін. Вивчаючи ці дисципліни, майбутні фахові психологи здобувають загальну психологічну освіту, яка необхідна для здійснення практичної діяльності у будь-якій сфері.

Необхідні знання з методології та методів психологічних досліджень студенти здобувають під час вивчення наступних предметів: «Психодіагностика», «Експериментальна психологія», «Методологія наукової психології», «Математичні методи в психології», «Основи наукових досліджень» та ін. Під час вивчення цих дисциплін майбутні фахові психологи навчаються організовувати та проводити психологічні дослідження, опрацьовувати одержані дані, аналізувати, робити узагальнення, писати наукові звіти.

Знання практичних способів застосування психологічних знань студенти отримують при вивченні дисциплін прикладної психології: «Психологія спілкування», «Психологія сімейних стосунків», «Основи професійної орієнтації», «Психологія творчості», «Психологія готовності дитини до школи», «Політична психологія», «Спеціальна психологія», «Психологічне консультування», «Етнопсихологія», «Психологічна експертиза», «Гендерна психологія», «Психологія управління», «Організаційна психологія», «Психологічна експертиза», «Патопсихологія», «Основи психотерапії», «Диферен-

ційна психологія», «Юридична психологія», «Порівняльна психологія», «Технології коучінгу» та ін.

До програми навчання входить також виконання курсових робіт з «Загальної психології», «Психології особистості», «Психодіагностики»; написання дипломних робіт та проходження різних видів практики. Після засвоєння базових дисциплін програма навчання бакалаврів передбачає можливість додаткового вибору дисциплін, за кількома напрямками. Підготовка магістрів передбачає також вивчення дисциплін: «Психологія конкурентоспроможної особистості», «Психологія та педагогіка вищої школи та методика викладання психологічних дисциплін» та ін.

Крім навчальних занять студенти, починаючи з першого курсу, залучаються до різних форм позааудиторної роботи, висвітленню цього питання присвячено окрему публікацію [30]. Для цього вони читають додаткову літературу; зокрема, художню психологічного спрямування; переглядають відповідні кінофільми, як художні, так і науково-популярні; дивляться телепередачі відповідного змісту; залучаються до діяльності дискусійних клубів, наукових гуртків, громадських організацій психологічного спрямування й ін. Студенти також беруть участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності «Психологія», яку організовує Міністерство освіти і науки України; у науково-практичних конференціях із психології, різного рівня та тематики тощо.

Як свідчить накопичений досвід, підготовка майбутніх фахових психологів у сучасних умовах вимагає не тільки реалізацію зваженого, науково обґрунтованого підходу до проектування змісту освітньо-професійної програми з підготовки майбутніх психологів на засадах компетентнісного підходу, але й потребує здійснення постійної планомірної і цілеспрямованої роботи з виявлення можливих недоліків і її вдосконалення. Проте детальний розгляд цього питання потребує окремого висвітлення.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

1. Огляд літературних джерел за темою дослідження дозволив встановити, що у працях вітчизняних і зарубіжних науковців наявні необхідні напрацювання, які дозволяють з'ясувати різні аспекти проектування змісту освітньо-професійної програми з підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ в сучасних умовах.

2. Враховуючи дані проведеного аналітичного дослідження та наявний досвід, можна встановити особливості проектування змісту освітньо-професійної програми з підготовки майбутніх практичних психологів на засадах компетентнісного підходу, які можуть бути використані для реорганізації навчально-виховного процесу з їхньої підготовки у відповідності до чинних вимог.

3. Здійснене на основі проведеного дослідження змісту освітньо-професійної програми з підготовки майбутніх психологів на засадах компетентнісного підходу покликане створити умови для вирішення практичних завдань, що надає необхідні можливості для оптимізації процесу їхньої підготовки та досягнення мети навчально-виховного процесу.

У подальшому передбачено детальніше розглянути укладання складових змісту освітньо-професійної програми з підготовки майбутніх психологів; а також здійснити апробацію впливу внесених змін на формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів.

Список бібліографічних посилань

1. Вєнтюк Ю. В. Вплив глобалізаційних та інтеграційних процесів у суспільстві на зміст підготовки майбутніх психологів. *Молодий вчений*. 2017. № 1 (41). Ч. III. С. 372–376.
2. Дебич М. Еволюція вищої освіти на зламі століть та перспективи її розвитку. *Вища освіта України*. 2013. № 4. С. 107–113.
3. Драч І. І. Компетентнісний підхід як засіб модернізації змісту вищої освіти. *Проблеми освіти: Наук. збірник / Кол. авт. К.: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України*. 2008. Вип. 57. С. 44–48.
4. Єльнікова Г. В. Про впровадження компетентнісного підходу у навчальний процес вищого навчального закладу. URL: <http://tme.umo.edu.ua/docs/5/11elnheo.pdf>
5. Зінченко В. В. Соціосистемна глобалізація вищої освіти: тенденції, наслідки, перспективи. *Освітологічний дискурс*. 2015. № 3(11). С. 125–137.
6. Кондрашова Л. В. Педагогіка высшей школы: проблемы, поиски, решения: монографический очерк. Черкасы: ЧНУ имени Богдана Хмельницкого, 2014. 399 с.
7. Купрій Т. Г. Впровадження варіативної складової освітніх програм бакалавра та магістра: філософський аспект. *Освітологія*. 2014. № 3. С. 99–105.
8. Лозова О. М. Освітні інновації у підготовці практичного психолога на компетентнісній основі. *Освітологія*. 2016. № 5. С. 164–169.
9. Лунт И. Европейский диплом по психологии Euro Psy: разработка стандартов высшего уровня. *Национальный психологический журнал*. 2012. № 2 (8). С. 58–63.
10. Луначек В. Компетентнісний підхід як методологія професійної підготовки у вищій школі. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe
11. Матвієнко О. В., Затворнюк О. М. Професійна

- підготовка майбутніх психологів як психолого-педагогічна проблема. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Вип. 1. Том 1. С. 215–220.
12. Матійків І. М. Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2006. № 3. С. 44–53.
 13. Митка О. М. Компетентнісний підхід у навчанні, його форми, методи і засоби. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2009. № 4. С. 89–97.
 14. Онищенко В. Д. Компетентнісний підхід у професійній освіті. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2015. № 1–2. С. 18–27.
 15. Павленко О. О. Активізація пізнавальної діяльності як головний чинник формування майбутнього творчого фахівця. Вісник Черкаського університету. Черкаси: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2013. № 28 (281). С. 68–77.
 16. Панок В. Г. Реформування змісту, форм і методів підготовки практикуючих психологів як нагальна вимога суспільної практики. Проблеми підготовки і підвищення кваліфікації практичних психологів у вищих навчальних закладах. К.: Ніка-Центр, 2002. С. 18–28.
 17. Панок В. Г. Професійне становлення практичних психологів: досвід і перспективи. Психологія і суспільство. 2013. № 3. С. 135–141.
 18. Побірченко Н. С. Компетентнісний підхід у вищій школі: теоретичний аспект. Освіта та педагогічна наука. 2012. № 3 (152). С. 24–31.
 19. Радкевич В. О. Компетентнісний підхід до забезпечення якості професійної освіти і навчання. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/4336/1>
 20. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 168 с.
 21. Скотна Н. Сутність глобалізації та її вплив на розвиток вищої освіти в Україні. *Людинознавчі студії*. 2013. Випуск 28. Філософія. С. 4–15.
 22. Вінтюк Ю. В. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх фахових психологів у ВНЗ. *Молодий вчений*. 2017. № 3 (43). С. 245–249.
 23. Вінтюк Ю. В. Актуальні завдання підготовки майбутніх фахових психологів у навчальній діяльності з позицій компетентнісного підходу. *Молодий вчений*. 2018. № 9 (61). С. 390–395.
 24. Вінтюк Ю. В. Актуальні завдання підготовки майбутніх фахових психологів у позааудиторній діяльності. *Молодий вчений*. 2018. № 10 (62). С. 571–576.
 25. Єльнікова Г. В. Про впровадження компетентнісного підходу у навчальний процес вищого навчального закладу: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tme.uomo.edu.ua/docs/5/11elnheo.pdf>
 26. Купрій Т. Г. Впровадження варіативної складової освітніх програм бакалавра та магістра: філософський аспект. *Освітологія*. 2014. № 3. С. 99–105.
 27. Лозова О. М. Освітні інновації у підготовці практичного психолога на компетентнісній основі. *Освітологія*. 2016. № 5. С. 164–169.
 28. Матвієнко О. В., Затворнюк О. М. Професійна підготовка майбутніх психологів як психолого-педагогічна проблема. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Вип. 1. Том 1. С. 215–220.
 29. Панок В. Г. Професійне становлення практичних психологів: досвід і перспективи. *Психологія і суспільство*. 2013. № 3. С. 135–141.
 30. Вінтюк Ю. В. Актуальні завдання підготовки майбутніх фахових психологів у позааудиторній діяльності. *Молодий вчений*. 2018. № 10 (62). С. 571–576.
- ### References
1. Vyntiuk, Yu. V. (2017). Influence of globalization and integration processes in society on the content of the training of future psychologists. *Young Scientist*. 1(41). 372–376. (in Ukr).
 2. Debich, M. (2013). Evolution of higher education at the turn of the century and prospects for its development. *Higher Education of Ukraine*. 4. 107–113. (in Ukr).
 3. Drach, I. I. (2008). Competency approach as a means of modernizing the content of higher education. *Problems of Education: Science. Collection*. Kyiv.: Institute of Innovative Technologies and Educational Content of the Ministry of Education and Science of Ukraine. Vip. 57. 44–48. (in Ukr).
 4. Yelnikova, G. V. On Introduction of the Competency Approach to the Educational Process of a Higher Educational Institution. Retrived from: <http://tme.uomo.edu.ua/docs/5/11elnheo.pdf> (in Ukr).
 5. Zinchenko, V. V. (2015). Socio-system globalization of higher education: tendencies, consequences, prospects. *Educational discourse*. 3 (11). 125–137. (in Ukr).
 6. Kondrashov, L. V. (2014). Pedagogics of higher education: problems, searches, solutions: monographic essay. – Cherkasy: Bogdan Khmelnytsky ChNU. 399. (in Ukr).
 7. Krupiy, T. G. (2014). Implementation of the variational component of the educational programs of the bachelor's and master's degrees: the philosophical aspect. *Osvitology*. 3. 99–105. (in Ukr).
 8. Lozova, O. M. (2016). Educational innovations in the preparation of a practical psychologist on a competent basis. *Osvitology*. 5. 164–169. (in Ukr).
 9. Lunt, I. (2012). European psychology diploma Euro Psy: development of the highest standards. *National psychological journal*. 2 (8). 58–63. (in Rus).
 10. Lunyachek, V. Competency Approach as a Methodology for Professional Training in Higher School. Retrived from: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe (in Ukr).
 11. Matviyenko, O. V., Zatvornyyuk, O. M. (2014). Professional training of future psychologists as a psychological and pedagogical problem. *Scientific Bulletin of Kherson State University*. 1. 1. 215–220. (in Ukr).
 12. Matiykov, I. M. (2006). Competency approach to the professional training of future specialists. *Pedagogy and psychology of vocational education*. 3. 44–53. (in Ukr).
 13. Mitka, O. M. (2009). Competency approach in teaching, its forms, methods and means. *Pedagogics and psychology of vocational education*. 4. 89–97. (in Ukr).
 14. Onishchenko, V. D. (2015). Competence Approach in Vocational Education. *Pedagogics and Psychology of Vocational Education*. 1–2. 18–27. (in Ukr).
 15. Pavlenko, O. O. (2013). Activation of cognitive activity as the main factor in forming the future of creative specialist. *Visnyk of Cherkasy University*. Cherkasy: Cherkasy National University named after Bogdan Khmelnytsky. 28 (281). 68–77. (in Ukr).
 16. Panok, V. G. (2002). Reformation of the content, forms and methods of training of practicing psychologists as an urgent requirement of social practice. *Problems of training and professional development of practical psychologists in higher educational institutions*. Kyiv: Nika-Center. 18–28. (in Ukr).
 17. Panok, V. G. (2013). Professional formation of practical psychologists: experience and perspectives. *Psychology and Society*. 3. 135–141. (in Ukr).

18. Pobirchenko, N. S. (2012). Competency approach in high school: theoretical aspect. *Education and pedagogical science*. 3 (152). 24–31. (in Ukr).
19. Radkevich, V. O. Competency Approach to Quality Assurance in Vocational Education and Training. Retrived from: <http://lib.iitta.gov.ua/4336/1> (in Ukr).
20. Rashkevich, Yu. M. (2014). Bologna Process and New Paradigm of Higher Education: Monograph. Lviv: Lviv Polytechnic Publishing House. 168. (in Ukr).
21. Skotna, N. (2013). The essence of globalization and its influence on the development of higher education in Ukraine. *Studios of the humanities*. Issue 28. Philosophy. 4–15. (in Ukr).
22. Vyntiuk, Yu. V. (2017). Competency approach in the training of future professional psychologists in higher education. *Young scientist*. 3 (43). 245–249. (in Ukr).
23. Vyntyuk, Yu. V. (2018). Topical Problems of Preparing Future Specialist Psychologists in Educational Activities from the Point of Competence Approach. *Young Scientist*. 9 (61). 390–395. (in Ukr).
24. Vyntyuk, Yu. V. (2018). Topical Problems of Preparing Future Specialist Psychologists in Non-Auditory Activity. *Young Scientist*. 10 (62). 571–576. (in Ukr).
25. Yelnikova, G. V. On Introduction of the Competency Approach to the Educational Process of a Higher Educational Institution. Retrived from: <http://tme.umo.edu.ua/docs/5/11elnheo.pdf> (in Ukr).
26. Krupiy, T. G. (2014). Implementation of the variational component of the educational programs of the bachelor's and master's degrees: the philosophical aspect. *Osvitology*. 3. 99–105. (in Ukr).
27. Lozova, O. M. (2016). Educational innovations in the preparation of a practical psychologist on a competent basis. *Educational*. 5. 164–169. (in Ukr).
28. Matviyenko, O. V., Zatvornyyuk O. M. (2014). Professional training of future psychologists as a psychological and pedagogical problem. *Scientific Bulletin of Kherson State University*. 1. 1. 215–220. (in Ukr).
29. Panok, V. G. (2013). Professional formation of practical psychologists: experience and perspectives. *Psychology and Society*. 3. 135–141. (in Ukr).
30. Vyntyuk, Yu. V. (2018). Topical Problems of Preparing Future Specialist Psychologists in Non-Auditory Activity. *Young Scientist*. 10 (62). 571–576. (in Ukr).

VINTYUK Yuriy,

Ph.D in Psychology, Associate Profressor of the Theoretical and Practical Psychology Department,
Natoinal University "Lviv Polytechnic"
e-mail: yurvin@ukr.net

PROJECTING THE CONTENT OF EDUCATIONAL PROFESSIONAL PROGRAM FROM PREPARATION OF FUTURE PSYCHOLOGISTS ON THE BASIS OF THE COMPETENT APPROACH

Abstract. Introduction. The tasks facing the domestic educational system, given the need for its reform, provide for its reorientation to the existing world experience and the implementation of the most effective achievements. This necessitates the involvement of the education system, especially in the processes of integration and globalization that take place in the world, and has already covered all spheres of activity. In view of this, one of the important tasks is to bring the content of educational and professional training programs for specialists, including future psychologists, to the level of modern world requirements.

Purpose. Consider the peculiarities of designing the content of an educational and professional program for the training of future psychologists based on a competent approach.

Methods. Analysis, synthesis, abstraction, concretization, systematization, generalization.

Results. As a result of the analysis of publications on the topic of the study, the peculiarities of designing the content of educational and professional programs for the training of future specialists have been determined on the basis of a competent approach. Referring to them are considered the main changes in the educational and professional program for the training of future professional psychologists in high school.

Originality. Peculiarities of designing the content of educational and professional programs for the training of future specialists on the basis of a competent approach, implemented at the National University "Lviv Polytechnic" are considered. The designed educational-professional program takes into account the current requirements, the existing training experience and is used in the real process of training future professional psychologists in universities.

Conclusion. 1. The review of literary sources on the subject of the study made it possible to establish that in the works of domestic and foreign scholars there are necessary developments that allow us to find out various

aspects of designing the content of an educational and professional program for the training of future specialists in higher educational institutions in modern conditions. 2. Taking into account the data of the conducted analytical research and the existing experience, it is possible to establish the necessary components necessary for designing the content of an educational professional program for the training of future practical psychologists on the basis of a competent approach. 3. The peculiarities of designing the content of an educational professional program for the training of future psychologists on the basis of a competent approach are suitable for solving practical problems, provide the necessary opportunities for optimizing the process of their preparation and achieving the goal of the educational process.

Annotation. In the article the features of designing the contents of the educational-professional program for the training of future psychologists on the basis of a competent approach are considered. An overview of scientific publications on the topic of research; the peculiarities of designing the content of educational and professional programs for the training of future specialists are established. The main principles of designing the content of educational and professional training programs on the basis of a competent approach are determined. Laws of designing the contents of the educational and professional program on the training of future psychologists in higher educational institutions in modern conditions are considered. The conclusions of the work performed and the prospects for further research in this direction are drawn.

Keywords: preparation of future professional psychologists, educational professional program of training specialists, competence approach, designing the contents of educational and professional program, content of training of practical psychologists.

Одержано редакцією 17.01.2019.
Прийнято до публікації 21.01.2019